ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректори
Т. Тешабаев
____
«____»____________ 2025 й.

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Олий таълим фан ва инновациялар вазирлиги ҳузуридаги ОАК раиси
А.Т. Юсупов
____
«____»____________ 2025 й.

08.00.16 - «РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ХАЛҚАРО РАҚАМЛИ ИНТЕГРАЦИЯ»

ихтисослиги бўйича малакавий имтиҳон

ДАСТУРИ

Тошкент-2025

КИРИШ

Бугунги кунда мамлакатимизда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш бўйича изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда, давлат органлари ва бошқа ташкилотларда электрон ҳужжат алмашинуви ҳамда жисмоний ва юридик шахсларга хизмат кўрсатиш учун электрон тижорат тизимлари босқичма-босқич жорий этишнинг иқтисодий ва ҳуқуқий асослари яратилмоқда. Жумладан, мамлакатимизда рақамли иқтисодиётни жорий қилиш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020-йил 5-октябрдаги "«Рақамли Ўзбекистон — 2030» стратегиясини тасдиқлаш ва уни самарали амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" [1] ПФ-6079-сон фармони, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 26.02.2024 йилдаги "Мамлакатимизда рақамлаштириш соҳасидаги хизматлар экспортини ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПҚ-87-сон ва 14.10.2024 йилдаги "Сунъий интеллект" технологияларини 2030-йилга қадар ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида"ги ПҚ-358-сон қарорлари қабул қилинди.

Рақамли иқтисодиётни жадал ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш, давлат бошқаруви тизимини янада такомиллаштириш, ундан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш ва замонавий инфратузилмани қўллаш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шуларни ҳисобга олганда, рақамли иқтисодиётга ўтиш замон талаби эканлигини бугунги иқтисодий ислоҳотларнинг ўзи курсатиб турибди. Рақамли иқтисодиёт назарий асосларини, асосий тушунча ва категорияларни, рақамли технологиялар, саноатнинг барча соҳаларида рақамли трансформациялар, рақамли платформалар, электрон бизнес ва электрон тижорат асосларини ўргатиш ҳамда амалиётда уларни қўллай олиш хусусиятини шакллантириш муҳим аҳамият касб этади. Рақамли иқтисодиётнинг технологик, ҳолатий, ташкилий-ҳуқуқий ҳамда институсионал хусусиятларини инобатга олган ҳолда вазиятларни тўғри моделлаштириш, рақамли иқтисодиёт инфратузилмасини ташкил этиш, блокчейн технологияларини қўллаш, "блокчейн" технологияларини жорий этиш, давлат-хусусий шериклик шартларида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш, крипто-биржалар фаолиятини ташкил этиш, энг истиқболли ва стратегик муҳим лойиҳаларни амалга ошириш, рақамли иқтисодиётни ривожлантириш учун платформалар ташкил этиш, стартапларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш усулларини билиш кўникмаларини ҳосил қилиш, рақамли трансформациянинг ижобий ҳамда салбий оқибатлари, уларга таъсир этувчи омилларни аниқлаш, рақамли трансформация самарадорлигини баҳолаш, киберхавфсизлик муаммоларини аниқлаш, давлат хусусий шерикчилик асосида рақамли иқтисодиётни ривож-лантириш, бизнес жараёнларини самарали ташкил этишга таъсир кўрсатувчи омилларни аниқлаш ва уларни баҳолаш, электрон тижорат

[1] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 05 октябрдаги "«Рақамли Ўзбекистон — 2030» стратегиясини тасдиқлаш ва уни самарали амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" ПФ-6079-сон фармони. https://lex.uz/docs/5030957

моделларидан самарали фойдаланиш ҳозирги пайтда давр талабига айланиб бормоқда.

Бундай вазифаларнинг илмий асосини яратишда иқтисодий фанлар қаторида "Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграция" ихтисослиги бўйича малакавий имтиҳон топшириш учун дастурлар катта илмий-услубий аҳамият касб этади. Шунга кўра, мазкур дастурни тайёрлашда муҳим назарий ва амалий-услубий манба сифатида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018-йил 18-апрелдаги ПҚ-3673-сонли "Идоравий ахборот тизимларини жадал интеграциялаштириш ва инновасион лойиҳаларни амалга оширишга доир ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида" [2] , 2019-йил 18-майдаги ПҚ-4321-сонли "Рақамли иқтисодиёт ва "Электрон ҳукумат" тизими инфратузилмаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида" [3] 2018-йил 3-июлдаги ПҚ-3832-сонли "Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш тўғрисида"[4], 2018-йил 21-ноябрдаги ПҚ-4022-сонли "Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш мақсадида рақамли инфратузилмани янада модернизация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида" ҳамда 2020-йил 6-октябрдаги "Ахборот технологиялари соҳасида таълим тизимини янада такомиллаштириш, илмий тадқиқотларни ривожлантириш ва уларни ИТ-индустрия билан интеграция қилиш чора-тадбирлари тўғрисида" ПҚ–4851-сон қарорлари ва 2018-йил 13-декабрдаги ПФ-5598-сонли "Ўзбекистон Республикаси давлат бошқарувига рақамли иқтисодиёт, электрон ҳукумат ҳамда ахборот тизимларини жорий этиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"[5] Фармони ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланиш мумкин бўлади.

«Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграция» ихтисослигининг мутахассислик фанлари мажмуаси бўйича таянч докторантурага кириш имтиҳонлари учун тайёрланган ушбу дастур ҳам талабгорларга рақамли иқтисодиёт ва унинг технологияларига оид фанларнинг мазмунини очиб берувчи асосий саволлар таркибидан иборат. Ушбу дастур бугунги рақамли иқтисодиёт шароитида ушбу соҳани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини таъминлаб берадиган рақамли иқтисодиёт, компютер тизимлари ва тармоқлари, электрон ҳукумат, маълумотлар базаси, рақамли бизнес моделлар, ахборот бизнеси, электрон бизнес тизимлари, электрон ҳужжат айланиш тизимлари каби соҳаларига оид саволлар тўплами билан биргаликда, уларга жавоблар бўйича манбаларни ҳам ўз ичига олади.

---

[2] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 18 апрелдаги "Идоравий ахборот тизимларини жадал интеграциялаштириш ва инновацион лойиҳаларни амалга оширишга доир ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида" ПҚ-3673-сон қарори. https://lex.uz/docs/3687669

[3] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 18 майдаги "Рақамли иқтисодиёт ва "Электрон ҳукумат" тизими инфратузилмаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида" ПҚ-4321-сон қарори. https://lex.uz/docs/4344411

[4] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 3 июлдаги "Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш тўғрисида" ПҚ-3832-сон қарори. https://lex.uz/ru/docs/3806053

[5] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 декабрдаги "Ўзбекистон Республикаси давлат бошқарувига рақамли иқтисодиёт, электрон ҳукумат ҳамда ахборот тизимларини жорий этиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ПФ-5598-сон Фармони. https://lex.uz/docs/4103415

ДАСТУР МАВЗУЛАРИ

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ХАЛҚАРО РАҚАМЛИ ИНТЕГРАЦИЯ ИХТИСОСЛИГИНИНГ МАЗМУНИ, ТАМОЙИЛЛАРИ ВА МАҚСАДИ

Рақамли иқтисодиётнинг моҳияти. Рақамли иқтисодиёт тушунчаси, мақсади ва вазифалари. Рақамли иқтисодиёт консепсияси. Рақамли иқтисодиётнинг ривожланиш тенденсиялари ва унинг истиқболдаги кўриниши. Рақамли иқтисодиётнинг таърифи ва тавсифи ҳамда унинг аҳоли турмуш даражасини оширишдаги роли. Рақамли иқтисодиёт инфратузилмасини ташкил этиш назарияси ва асосий шакллари. Рақамли иқтисодиёт инфртузилмасини ташкил этишнинг янги шакллари. Рақамли иқтисодиётнинг асосий кўрсаткичлари ва унинг турли соҳаларда ишлатилиши. Рақамли иқтисодиётнинг мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишидаги зарурияти. Рақамли иқтисодиётнинг самарадорлик мезонлари. Ривожланган мамлакатларда рақамли иқтисодиётнинг роли. Жаҳон мамлакатларида рақамли иқтисодий сиёсат ва унинг асосий масалалари. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграция консепсияси ва бу борада иқтисодчи олимларнинг ёндашувлари. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграциянинг асосий дастаклари. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграциянинг пировард мақсади. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграция объектлари. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграциянинг асосий методлари. Рақамли иқтисодиёт ва халқаро рақамли интеграциянинг асосий вазифалари ва тамойиллари.

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ ШАКЛЛАНИБ БОРИШИ

Рақамли иқтисодиётнинг ривожланиб бориш истиқболлари. “Рақамли иқтисодиёт” дастурини амалга оширишда услубий ёндашувлар. Рақамли иқтисодиёт платформасининг тузилиши. Платформага асосланган иқтисодиёт. Рақамли иқтисодиётнинг таркибий элементлари.

Технологик ривожланиб бориш тенденсиялари. Турли мамлакатлар рақамли иқтисодиётнинг ривожланиш дастурларида қандай усуллар билан бошқарилади. Технологик тартиблар: биринчи технологик тартиб (1770-1830 йй.), иккинчи технологик тартиб (1830-1880 йй.), учинчи технологик тартиб (1880-1930 йй.), тўртинчи технологик тартиб (1930-1970 йй.), бешинчи технологик тартиб (1970-2010 йй.), олтинчи технологик тартиб (2010 йилдан ҳозирги кунгача). Рақамли иқтисодиётнинг шаклланиб бориш даврлари. Рақамли иқтисодиётнинг асосий хусусиятлари. Рақамли иқтисодиёт − глобаллашувнинг янги босқичи сифатида. Рақамли иқтисодиётнинг индикаторлари (ДЕСИ, НРИ, ИСТ индекслари).

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ ТЕХНОЛОГИК АСОСЛАРИ

Асосий рақамли технологиялар: моҳияти, амалиётда қўллаш соҳалари ва ривожланиб бориши. Рақамли платформалар. Ҳукуматнинг рақамли платформалари. Давлат рақамли платформалари. Платформа компаниялари. Ахборотларни сақлаш учун инфратузилма. “Катта маълумотлар”ни қайта ишлаш технологиялари. Ишончли рақамли маконни шакллантириш. Янги технологиялар ва уларнинг иқтисодиётнинг анъанавий тар-моқларига таъсири. Маълумотлар билан ишлаш соҳасидаги технологиялар. Квант технологиялари. Суперкомпютер технологиялари. Идентификация технологиялари. Ишлаб чиқариш соҳасидаги технологиялар. Атроф-муҳит билан ўзаро алоқалар соҳасидаги технологиялар. Рақамли иқтисодиётнинг таркибий тузилиши: субъектлари, объектлари ва институтлари. Электрон тижорат. Рақамли иқтисодиёт бизнес-моделларининг асосий турлари. Бизнес моделларининг асосий турлари.

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТДА БУЛУТЛИ ҲИСОБЛАШ, КАТТА МАЪЛУМОТЛАР ВА БУЮМЛАР ИНТЕРНЕТИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

Булутли ҳисоблаш технологияси. Булутли ҳисоблашни тарқатиш моделлари. Булутли ҳисоблаш хизматлари моделлари. Катта маълумотлар технологияси. Биг Дата атамаси сўровларининг машҳурлик динамикаси. Катта маълумотлар технологияси ва маълумотлар сақлаш. Катта маълумотлар таҳлили воситалари. Тармоқли таҳлил (нетwорк аналйсис) ва кластерлаш. Катта маълумотлар ва маълумотлар билан ишлашнинг анъанавий ёндашувини қиёсий таҳлил қилиш. Глобал Интернет трафигининг ўсиш динамикаси. Катта маълумотларнинг хусусиятлари. Катта маълумотлар тамойиллари. Катта маълумотларнинг ҳақиқий чекловлари. Буюмлар Интернети технологияси. Буюмлар Интернети пайдо бўлган давр. Буюмлар Интернети истеъмол қурилмаларининг замонавий экотизими. Буюмлар Интернети технологияси. Саноат буюмлари Интернети. Асосий тармоқлар нуқтаи-назаридан саноат буюмлари Интернетини қўллаш самарадорлиги кўрсаткичлари.

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТДА БЛОКЧЕЙН ВА КРИПТОВАЛЮТА ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

Блокчейн технологияси. Очиқ тармоқлар. Ёпиқ тармоқлар. Гибрид тармоқлар. Тармоқ қурилмалари тузилмаларидаги фарқлар. Бит Голд виртуал пул тизими. Прооф-оф-Wорк ишни исботлаш усули. Очиқ калит криптографияси. Хешлаш технологияси. Блокчейннинг ишлаш механизми. Блокчейн технологиясининг афзалликлари ва муаммолари. Криптовалюталар: тарихи ва таснифи. Рақамли валюталар. Платформа тангалари. Утилитар токенлар. Инвестисия токенлари. Барқарор тангалар. Бозор капиталлашуви бўйича 10 та энг яхши криптовалюталар. Смарт-шартнома. Турли мамлакатларда

криптовалюталарни ҳуқуқий тартибга солиш. Дунёда криптовалюта бозорини тартибга солиш. Криптовалюталардан кенг фойдаланиш истиқболлари.

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТДАГИ ҚЎШИМЧА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Қўшимча технологияларни қўллаш соҳалари. 3Д босиб чиқаришдан фойдаланишга мисоллар. Учувчисиз учиш қурилмалари. Учувчисиз учиш қурилмаларнинг хусусиятлари. Учувчисиз учиш қурилмаларини қўллаш соҳалари. УУҚларининг дунё бозори. Учувчисиз учиш қурилмаларни қўллашнинг иқтисодий фойдалари. Виртуал ва кенгайтирилган ҳақиқат. ВР/АР технологияларига таърифлар ва техник хусусиятлари. ВР/АР ривожланишининг иқтисодий фойдалари. ВР/АР технологияларини қўллаш соҳалари. ВР/АР технологияларини қўллаш соҳалари ва тавсифи. ВР/АР технологияларини ривожлантириш истиқболлари. Робототехникани ривожлаништиришнинг истиқболлари. Роботни тавсифловчи учта асосий хусусиятлар. Жаҳон иқтисодиётида робототехниканинг иқтисодий кўлами. Хизмат робототехникаси: профессионал ва шахсий. Робототехникани ривожлантириш истиқболлари. Сунъий интеллект. Сунъий интеллектнинг пайдо бўлиш тарихи. Нейрон тармоқлари ва машинани ўрганиш – сунъий интеллектнинг асосий тушунчалари. Сунъий нейрон тармоқлари инсон тамойили асосида ишлайди. АИ ва МЛънинг иқтисодий моделлаштиришдаги роли. АИ ва автоматлаштириш натижасида меҳнат бозори ўзгариши. Жаҳон иқтисодиётида сунъий интеллектнинг иқтисодий кўлами. Сунъий интеллектни қўллаш соҳалари.

МИЛЛИЙ ВА ХАЛҚАРО ДАРАЖАДА КИБЕРХАВФСИЗЛИК

Кибержиноятчилик тушунчаси. Кибержиноятчиликнинг турлари. Кибержиноятлар натижасида етказилган иқтисодий зарарлар. Кибержиноятчилик учун хос бўлган қийинчиликлар. Кибержиноятчиликда тоифалар бўйича турли хил таҳдидлар. Миллий ахборот хавфсизлиги ва киберхавфсизлик стратегиялари. Ахборот ва киберхавфсизлик тушунчаси. Киберхавфсизликни таъминлаш йўналишлари. Киберхавфсизлик миллий стратегиясининг хусусиятлари. Миллий киберхавфсизлик стратегиясининг моҳияти. Киберхавфсизлик бозорини ривожлантириш. Киберхавфсизлик соҳасида халқаро ҳамкорлик. Халқаро келишувлар ва қоидалар. Кибержиноятларни чеклаш соҳасидаги ҳужжатлар. Киберхавсизлик бўйича халқаро ҳамкорликнинг бешта стратегик тамойиллари. Халқаро ҳамкорликка халақит берадиган муаммолар. Статистик маълумотларни қайта ишлаш жараёнларида хавфсизликни таъминлаш. Ҳуқуқий чоралар. Ташкилий чоралар. Дастурий-техник чоралар. Жисмоний ҳимоя чоралари. Ҳамкорлик масалалари. Ўзбекистонда киберхавфсизлик таҳдидлари ва муаммолари. 2022 йилда дастурий таъминотлардаги 25 та энг хавфли заифликлар.

РАҚАМЛИ ДАВЛАТ

Рақамли ва электрон давлат, электрон ҳукуматж. Электрон ҳукумат ташаббусларини амалга оширишнинг асосий йўналишлари. Электрон ҳукуматдаги ўзаро таъсир модуллари. Давлатнинг электрон хизматлар. кўрсатишга ўтиш босқичлари. Электрон ҳукуматни ривожлантириш рейтингида Ўзбекистон Республикасининг тутган ўрни. Глобал инновациялар индексида Ўзбекистон Республикасининг эгаллаган ўрни. Инсон камолоти индексида Ўзбекистон Республикасининг ўрни. Рақамли демократия. Сўровлар ва Интернет орқали онлайн овоз бериш. Фуқаролар ва ҳукумат вакиллари ўртасидаги. Интернет муносабатлари. Имзоларни электрон йиғиш. Бюджет тақсимотида қандай иштирок этиш мумкин ? Ўз овозларини экспертларга топшириш технологияси. 2022 йилда энг юқори электрон иштирок этиш индексига эга бўлган мамлакатлар. Рақамли трансформация шароитида электрон ҳукуматдан рақамли давлатга ўтиш. Электрон ҳукуматни рақамли давлатга ўзгартириш соҳалари. Электрон ҳукуматни ривожлантириш босқичлари. Ақлли шаҳарлар ва уларнинг рейтинглари. Ақлли шаҳарларнинг асосий компонентлари. Ақлли технологиялардан кенг фойдаланиш. Ақлли шаҳарнинг фунционал ҳудудлари. Ақлли транспорт. Ақлли уй-жой коммунал хизматлари. Ақлли уй. 2021 йилда ақлли шаҳарлар рейтинги. Ўзбекистонда рақамли давлат истиқболлари. Иқтисодиётни рақамлаштиришнинг ижобий ва салбий томонлари. Рақамли инфратузилма. Рақамли иқтисодиётнинг асосий тамойиллари. Рақамли иқтисодиёт учун бизнес моделлари. Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш истиқболлари. Соғлиқни сақлашнинг рақамли трансформацияси. Рақамли тиббиёт соҳасидаги асосий тенденсиялар. Рақамли иқтисодиётда таълим тизимининг тутган ўрни. Рақамли таълим тизимининг таркибий қисмлари. Ўзбекистонда таълим тизимини рақамлаштириш. Барқарормривожланиш ва рақамли тенгсизлик.

ДУНЁДА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РИВОЖЛАНИБ БОРИШИ

Дунёда рақамли иқтисодиётнинг ривожланиб бориш жараёнлари. Рақамли эволюсия: ҳолат ва тезлик. Рақамли ривожланиш бўйича дунё мамлакатлари рейтинги. Европа Иттифоқида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш стратегияси. Рақамли иқтисодиёт эволюсиясининг миллий моделлари. Дунё ва мамлакатларда рақамлаштиришнинг ҳамкорлиги ва ривожланиши. Мамлакатларда рақамли ривожланишнинг устувор вазифалари. Компаниялар рақамли технологияларни ўзлаштирилганлик даражаси. Ўзбекистон Республикасида рақамлаштириш жараёнлари.

ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ ШАКЛЛАНИБ БОРИШ ЖАРАЁНЛАРИ

Ўзбекистонда ракамли иктисодиёт: шаклланиши, тенденсиялари ва истиқболлари. “Рақамли Ўзбекистон - 2030” стратегиясининг айрим мақсадли кўрсаткичлари. Республикамизда ахборот иқтисодиёти ва электрон тижорат соҳаларида яратилган ялпи қўшилган қиймат ҳажми. Республикамизда ахборот иқтисодиёти ва электрон тижорат соҳаларида яратилган ялпи қўшилган қийматнинг ЯИМдаги улуши. Ўзбекистонда рақамли инфратузилма ривожи. Электрон ҳукумат ва давлат хизматларининг рақамлаштирилиши. Финтеч ва рақамли тўлов тизимларининг ўсиши. Рақамли иқтисодиётда кичик бизнес ва стартапларнинг ўрни. Сунъий интеллект ва ИоТ (Интернет оф Тҳингс) технологияларининг жорий этилиши. Рақамли бозорлар: электрон тижоратнинг Ўзбекистондаги ҳолати.

ФОЙДАЛАНИЛАДИГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 февралдаги “Олий ўкув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сонли Фармони.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 декабрдаги “Ўзбекистон Республикаси давлат бошкарувига рақамли иктисодиёт, электрон ҳукумат ҳамда ахборот тизимларини жорий этиш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5598-сонли Фармони.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш консепсиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 31 январдаги “Давлат хизматлари кўрсатиш миллий тизимини жадал ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5930-сонли Фармони.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 5 октябрдаги ““Рақамли Ўзбекистон — 2030” стратегиясини тасдиқлаш ва уни самарали амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6079-сонли Фармони.

6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 18 апрелдаги “Идоравий ахборот тизимларини жадал интеграциялаштириш ва инновасион лойиҳаларни амалга оширишга доир ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3673-сонли Қарори.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 3 июлдаги “Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш тўғрисида”ги ПҚ-3832-сонли Қарори.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 ноябрдаги “Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш мақсадида рақамли инфратузилмани янада модернизация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4022-сонли Қарори.

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 18 майдаги ““Рақамли иқтисодиёт ва “Электрон хукумат” тизими инфратузилмаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4321-сонли Қарори.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 апрелдаги “Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4699-сонли Қарори.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 17 февралдаги “Сунъий интеллект технологияларини жадал жорий этиш учун шарт-шароитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4996-сонли Қарори.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 22 августдаги “2022-2023 йилларда ахборот-коммуникация технологиялари соҳасини янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-357-сонли Қарори.

13. Б.А. Бегалов, М.К. Абдуллаев. “Рақамли иқтисодиёт” / Дарслик. – Т.: «Иқтисодиёт», 2023. - 360 б.
14. Абдрахманова Г. И., Вишневский К. О., Гохберг Л. М. и др. Индикаторы сифровой экономики: 2018: статистический сборник / Нас. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М.: НИУ ВШЕ, 2019. – 248 с.
15. Абдрахманова Г. И., Гохберг Л. М. и др. Сифровая экономика: краткий статистический сборник / Под общей редаксией: Л. М. Гохберг, Е. Занозина, Я. И. Кузьминов, М. Сабелникова. – М.: Насионалный исследователский университет “Высшая школа экономики”, 2018.
16. Абдрахманова Г. И., Ковалева Г. Г. Сифровая экономика: Сифровие навики населения. – М.: НИУ ВШЕ, 2017.
17. Генкин А. Блокчейн: как это работает и что ждет нас завтра. – М., 2018. – 592 с.
18. Гулямов С. С. ва бошқалар. Рақамли иқтисодиётда блокчейн технологиялари. – Т.: “Иқтисод-молия” нашриёти, 2019. – 396 б.
19. Гулямов С. С., Абдуллаев А.М. Иқтисодиётда замонавий ахборот тизимлари ва технологиялари. Т.: Импресс Медиа, 2018.
20. А.А. Абидов. Электрон ҳужжат айланиши: (Дарслик).–Т.: Инноватион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2023, 236.
21. М.Жуманиязова, А.Раҳимов, Д.Сримбетова. Электрон тўлов тизимлари. Дарслик.Т.: ООО “ДИАДЕМА НУР СЕРВИС”, 2024.-384 бет.
22. Бегалова Б. А. Дадабаева Р. А. Дарс. Рақамли стратегия ва ахборот тизимлари / Олтин Қалам нашри / Тошкент, 2024
23. Дадабаева Р.А. Основы информационных систем. Учебник. Ташкент, 2024
24. Кешелева А. В. и др. Введение в сифровую экономику. – М., 2017.
25. Кенжабаев А.Т., Икрамов М.М., Алланазаров А.А.. Ахборот-коммуникация технологиялари. Ўқув-қўлланма.Т.-“Ўзбекитсон файласуфлари миллий жамияти нашриёти”. 2017.- 408 бет.
26. Лапидус Л. В. Сифровая экономика: Управление электронным бизнесом и электронной коммерсией: Учебник / Л. В. Лапидус – М.: НИС ИНФРА-М, 2018. – 479 с.
27. Одинсов Б. Е., Романов А. Н. Информасионные ресурсы и технологии в экономике: Учебное пособие / Под ред. Одинсов Б. Е. – М.: Вуз. уч., НИС ИНФРА-М, 2019. – 462 с.
28. Одинсов Б. Е., Романов А. Н., Догучаева С.М. Современные информасионные технологии в управлении экономической деятелностю (теория и практика): Учебное пособие / Б. Е. Одинсов – М.: Вуз. уч., НИС ИНФРА-М, 2020. – 373 с.
29. Сергеев, Л. И. Сифровая экономика: учебник для вузов / Л. И. Сер-геев, Д. Л. Сергеев, А. Л. Юданова; под редаксией Л. И. Сергеева. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва: Издателство Юрайт, 2023. — 437 с.

30. Основы сифровой экономики: учебник / С.С. Носова, А.В. Путилов, А.Н. Норкина. — Москва: КНОРУС, 2021. — 392 с.
31. Сергеев Л.И. Сифровая экономика: учебник для вузов / Л.И. Сергеев, А.Л. Юданова / под ред. Л.И. Сергеева. – М.: Юрайт, 2020. – 332 с.
32. Жуковская И.Е. Сифровая экономика: Учебник. – Т.: "Инновасион ривожланиш нашриён-матбаа уйи", 2021, 422 с.
33. Сифровая экономика: учебник / авт.-сост. Л. А. Каргина, А. А. Вовк, С. Л. Лебедева, О. Е. Михненко [и др.]. – Москва: Прометей, 2020. – 223 с.
34. Паштова Л. Г. Корпоративные финансы в сифровой экономике. Монография, 2020.
35. Хасаншин И.А., Кудряшов А.А., Кузьмин Е. В., Крюкова А. А. Сифровая экономика. Учебник для вузов / Под ред. И. А. Хасаншина, 2019. – 288 стр.
36. Щербаков А. В. (отв. ред.), Буданов В. Г., Колесова Л. А., Курдюмов В. С., Олескин А. В. Введение в теорию сифровой экономики / Сентр социалноекономического прогнозирования им. Д.И. Менделеева, Сретенский клуб им. С.П. Курдюмова. – М.: Грифон, 2018. – 104 с.
37. Андреас М. Антонопоулос. Мастеринг Битсоин: Унлоскинг Дигитал Срйптосурренсиес. 2014, 298 п.
38. Дон Тапссотт, Алех Тапссотт. Блоскчаин Револутион: Ҳоw тҳе Течнологй Беҳинд Битсоин ис Чангинг Моней, Бусинесс, анд тҳе Wорлд. 2016, 324 п.
39. Жасоб Wиллиам. Блоскчаин: Тҳе Симпле Гуиде То Эверйтҳинг Ёу Неед То Кноw. 2016, 69 п.
40. Жереми Сларк. Битсоин, блоскчаин, срйптосурренсй, срйптологй (А детаилед анд течнисал студй оф Битсоин, блоскчаин, срйптосурренсй, анд срйптологй). 2016, 499 п.
41. Мелание Сwан. Блоскчаин: Блуепринт фор а Неw Эсономй. 2015, 152 п.
42. Паул Вигна, Мичаел Сасей. Тҳе Аге оф Срйптосурренсй: Ҳоw Битсоин анд тҳе Блоскчаин Аре Чалленгинг тҳе Глобал Эсономис Ордер. 2015, 384 п.
43. Пҳил Чампагне. Тҳе Боок оф Сатоши: "Тҳе Соллестед Wритингс оф Битсоин Среатор Сатоши Накамото", 2014, 396 п.
44. Рогер Wаттенҳофер. Тҳе Ссиенсе оф тҳе Блоскчаин. 2016, 124 п.

Интернет сайтлар.

1. *ҳттпс://ифр.орг* – Халқаро робототехника федерацияси расий веб-сайти.
2. *www.митс.уз* – Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлигининг расмий веб-сайти.
3. *www.эду.уз* – Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва иннова-сиялар вазирлигининг расмий веб-сайти.
4. *www.стат.уз* – Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Ста-тистика агентлигининг расмий веб-сайти.
5. *www.тсуе.уз* – Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг расмий веб-сайти.